

Komunikat prasowy

Luksemburg, 23 stycznia 2023 r.

Kontrolerzy przyjrzą się mechanizmom ochrony funduszy unijnych na wypadek naruszenia zasady praworządności

Europejski Trybunał Obrachunkowy rozpoczyna kontrolę mającą ocenić, czy Komisja skutecznie chroni interesy finansowe UE w przypadkach naruszenia zasady praworządności w państwach członkowskich. Kontrolerzy przeanalizują, jakie działania podjęły organy wykonawcze Unii w celu zagwarantowania, by pieniądze z unijnego budżetu trafiały do państw członkowskich tylko wówczas, gdy przestrzegają one zasady praworządności. Kontrola skoncentruje się na funduszach udostępnianych w ramach unijnej polityki spójności i odbudowy po pandemii COVID-19.

– Nieprzestrzeganie zasady praworządności może polegać przykładowo na tym, że nie podejmuje się odpowiednich działań antykorupcyjnych, a sądy nie są niezależne. Taki stan rzeczy może mieć poważne skutki finansowe dla UE i prowadzić do sprzeniewierzenia pieniędzy unijnych w państwach członkowskich – powiedziała Annemie Turtelboom, członkini Trybunału odpowiedzialna za tę kontrolę. – Komisja ma do dyspozycji pewne narzędzia mające zapewnić ochronę unijnego budżetu w przypadkach naruszenia zasady praworządności. Celem kontroli prowadzonej przez Trybunał jest ocena, czy Komisja skutecznie się nimi posługuje, szczególnie jeśli chodzi o ochronę funduszy przeznaczonych na politykę spójności i odbudowę gospodarki po pandemii.

Praworządność jest jedną z podstawowych wartości Unii Europejskiej. Oznacza, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa, sądy są niezależne i bezstronne oraz zachowana jest zasada podziału władz. UE opracowała szereg narzędzi – m.in. prawnych, finansowych i nadzorczych – mających zagwarantować rządy prawa w państwach członkowskich. Wśród nich można wymienić: mechanizm współpracy i weryfikacji, postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i roczne sprawozdania na temat praworządności. Ponadto w 2020 r. UE uzgodniła wprowadzenie systemu warunkowości, który ma zapewniać przestrzeganie zasady należytego zarządzania finansami w odniesieniu do całości budżetu UE. Zgodnie z przyjętymi przepisami – pod pewnymi warunkami – w razie poważnego naruszenia zasady praworządności dostęp danego państwa członkowskiego do finansowania unijnego zostaje zawieszony, zmniejszony lub ograniczony. Dotychczas środki tego rodzaju zostały zastosowane tylko raz, w przypadku Węgier (w grudniu 2022 r.). Zawieszono wypłatę 55% środków finansowych, jakie państwo to miało

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie wprowadzenia do kontroli Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Pełny tekst wprowadzenia do kontroli jest dostępny na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

otrzymać w ramach trzech unijnych programów w obszarze spójności. Dodatkowe mechanizmy ochrony zasady praworządności przewidziano w przepisach finansowych dotyczących funduszy polityki spójności i RRF (czyli Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, który obejmuje przeważającą część unijnego pakietu na rzecz odbudowy).

Prace kontrolne skupią się na trzech różnych aspektach ochrony unijnych interesów finansowych w przypadkach naruszenia zasady praworządności. Są to: stosowanie przez Komisję przepisów rozporządzenia w sprawie warunkowości, przepisów obowiązujących w odniesieniu do funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 i przepisów obowiązujących w ramach RRF.

Kontrolerzy przeanalizują działania Komisji w odniesieniu do sześciu państw wchodzących w skład próby kontrolnej: w Bułgarii, Grecji, we Włoszech, na Węgrzech, w Polsce i Rumunii.

Informacje ogólne

Zadaniem Komisji Europejskiej jest wykrycie przypadków możliwego naruszenia zasady praworządności w państwach członkowskich i podjęcie odpowiednich działań. Wszelkie środki ochronne zaproponowane przez Komisję na podstawie rozporządzenia w sprawie warunkowości muszą zostać zatwierdzone przez Radę UE, w której zasiadają ministrowie rządów państw członkowskich. Rada zatwierdza także kamienie milowe i wartości docelowe określone w ramach RRF, mające prowadzić do wyeliminowania niedociągnięć związanych z praworządnością. Jeśli zasady państwa prawnego nie są przestrzegane, Komisja może ponadto zablokować wypłatę środków z funduszy spójności. Z kolei Parlament Europejski może interweniować w kwestiach dotyczących praworządności w ramach dorocznej procedury zatwierdzenia wykonania budżetu UE przez Komisję (znanej jako procedura udzielania absolutorium).

Długoterminowy budżet UE przewiduje finansowanie w wysokości 1 211 mld euro na lata 2021–2027, w tym 361 mld euro ma zostać wypłacone z funduszy polityki spójności. Dodatkowo w latach 2021–2026 w ramach pakietu finansowego Next Generation EU państwom członkowskim zostanie udostępniona kwota 807 mld euro, przy czym 724 mld euro z tych środków zostanie wydatkowane z wykorzystaniem RRF.

Wprowadzenie do kontroli 01/2023 pt. „The rule of law and the Commission’s action to protect the EU’s financial interests in the cohesion policy and the RRF” [Zasada praworządności a działania Komisji mające na celu ochronę interesów finansowych UE w ramach polityki spójności i RRF] jest dostępne na [stronie internetowej Trybunału](#) w języku angielskim. Wprowadzenia do kontroli opierają się na wynikach prac przygotowawczych podjętych przed rozpoczęciem zadania kontrolnego. Nie zawierają uwag, wniosków ani zaleceń pokontrolnych. Sprawozdanie z kontroli ma zostać opublikowane za około rok.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału – e-mail: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: e-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel.: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: e-mail: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel.: (+352) 691 551 502